Vô phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

LE DIRECTEUR GERANT:
VOIX DU PEUPLE — TIẾNG-DÂN — ANNAM — HUẾ
DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº A 1281

NĂM THỨ BẢY SỐ 568 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年二月初二日 — NGÀY THỨ BẢY — 25 FÉVRIER 1933

TIẾNG-DÂN

聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ : thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.60

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai tăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương - nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH - THÚC - KHÁNG
Quản-lý
TRẦN ĐÌNH PHIÊN

BÁO-QUÁN
Số 171, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ : số 61
Giây thép nói : số 62
Giây thép : TIENGDAN — Huế

Cái lốt bề ngoài thường hay dối người.

Cái đẹp bề ngoài

Ở cái đời văn minh choáng tai lòa mắt này, bao nhiêu đồ quí báu trong cái kho bí tàng của Tạo-vật, lần lần bị người ta bươi toang ra để cống hiến cho nhân loại được hưởng dùng. Cái công phát minh và sáng tạo ra những điều ích lợi chung ấy, toàn khắp hoàn cầu, ai cũng ca tụng và hâm mộ ; ai cũng ham lối văn minh, ưa đồ văn minh, bắt chước theo trăm kiểu văn-minh.

Song le, văn minh không chỉ có cái vỏ ngoài, mà lại có cái ruột bề trong nữa. Chưa nói thứ khác, chỉ nói một thứ điện, như giây điện, máy điện, đã thông dụng ở xứ ta, người ta thấy đã nhiều, mà kể đến cái công phu phát minh và sáng tạo, khó nhọc và lâu dài là giường nào, ngày nay mới có cái kết quả tốt ấy, nào có dễ dàng đâu. Cái giây điện ánh sáng điện mà cho đến cả sức mạnh của điện mà ta thấy đó, chỉ là cái vỏ bề ngoài, mà cái công phu nghiên cứu đặng phát minh ra khoa điện-học, mới thật là cái ruột bề trong.

Khốn nỗi ! cái học văn minh của người mình, không cần gì cái ruột mà chỉ chăm bắt chước cái vỏ ! Vì thế mà càng học bao nhiêu lại càn cách xa người văn minh, mà đều chăm nhứt là phô cái danh từ văn-minh.

Ở cái đời kim tiền vạn năng này, bất kỳ công việc gì, mục đích phần nhiều — mà gần chiếm cả toàn thể— là mục đích «xoay xu», thì trên tấm bia chiêu khách cùng tờ giấy rao hàng kia, họ chưng cái danh từ tốt đẹp, cũng là theo phong triều chung, đều đó không đủ trách. Đáng trách là trong bà con ta không có cái não phán đoán, không chịu để lòng khảo sát, thành hay mắc lầm mà thôi.

a) Cũng là cuộc vui kiếm tiền, mà nếu nói thiệt rằng « bày ra để kiếm tiền », như rạp hát xiếc, hát bóng kia thì sao ? Cái này lại phải phô là việc nghĩa, việc công ích, mỹ thuật hay thể dục, để loè công chúng mà phần đông cũng vỗ tay khen rầm !

b) Cũng là cái tâm lý ham tiền bạc thèm danh tước, thì cứ xã trắng ra, đi thầu, hoặc vác tiền mà mua, hoặc đi xin đi lo, dầu có ai chê nhạo mặc kệ, chớ có ai cấm ? Cái này phải phát biểu chánh kiến, phải thuê làm « đít cua », phải rao rằng vì dân vì nước, làm cho choáng tai công chúng mà nhiều kẻ cũng tán theo !

c) Thủ cựu thì cứ thủ cựu, hãy nói thẳng như tim đen mình muốn, vì chuyện thủ cựu đó có lợi riêng cho mình (như bản lịch coi ngày tốt xấu v. v.), việc gì phải mượn cái tên triết lý và quốc túy nọ kia ?

d) Lợi dụng quyền trên, thừa nhịp có mối ép dân phải xuất tiền làm việc nọ việc kia để quơ quét vào túi riêng, dầu kẻ ngu dại đến đâu, nó cũng biết là việc trái ý ; thế mà một hai phải buộc làm giấy ký, phô rằng dân nguyện ! cái dân nguyện ấy lạ đời là giường nào !

Kể đâu cho xiết, chỉ mấy điều đó đủ chứng rằng ở cái đời «văn minh vỏ » này bất kỳ cái gì người ta cũng tô vẻ cái vỏ bề ngoài cho tốt đẹp. Nhưng kẻ tô vẻ ấy vì có mối lợi nên nhắm mắt mà làm, không nhìn nhận đến ông thần lương tâm, hay ông thần lương tâm của họ đi vắng đã lâu, không nói làm gì. Đến như những người nghe điếc thấy mù mà phụ họa, tán dương, tất không sao tránh được cái lỗi chung trong nhân quần xã hội. Nhà hư cột mục mà phết qua lớp vôi, dán vài tấm giấy hoa thì lắm người đã trầm trồ là nhà đẹp ; hàng hỏ áo củ mà nhộm sắc màu ải qua một bận, thì nhiều kẻ đã khen ngợi là gấm hoa. Cái lối phán đoán «trẻ con» ấy mà còn thông hành trong xã hội ta thì cái trò dã dối kia càng thấy nảy chồi trổ nhánh, mà chúng ta phải điếc tai lòa mắt với những danh từ đẹp : việc nghĩa ! quốc túy ! dân nguyện ! và vì nước vì dân !

Hải Âu

QUAN HUYỆN LÀM SÁCH
???
Xem ở trang nhì

Hai viên thơ ký bị 7 năm biệt xứ về tội mạo văn tự

Hanoi. — Phiên tòa Đại-hình kỳ thứ nhứt nhóm do M. Morché ngồi chánh tòa xử vụ hai viên thơ ký : một người giúp việc cho sở Vô tuyến Điện ở Bạch-mai và một người giữ sổ sách tên Đặng-trạch-Tiên thú nhận về tội mạo văn tự và đồng lõa làm giấy giả lãnh tiền ở Kho bạc. Tòa tuyên án mỗi người 7 năm biệt xứ và 100 quan tiền vạ. Bùi-Quang-Ý cũng có liên can trong vụ này nên bị tòa buộc tội 5 năm biệt xứ và 100 quan tiền vạ. Số bạc chưa biết mất bao nhiêu. Biết được vụ gian lận này là nhờ có người đầu đơn kiện.

Số tù ở lao Vinh

VINH. — Mấy tháng về trước, số tù tại Vinh thường đến trên dưới một ngàn người. Gần đây phần thì bị phát vãng, phần thì được tha, nên nay số tù đã giảm xuống quá nửa. Hiện trong lao có 470 người, trong số đó còn nghe nói có người sắp được ân xá nay mai.

T. S.

VIỆC THẾ-GIỚI

Vấn đề Trung Nhựt

Bắc-bình, 13 Fév. — Theo tin của viên công-sứ Sơn hải-Quan thì người Nhựt đã rút quân ra rồi, chỉ lưu lại một đạo quân thường. 120 000 lính Trung-hoa tựu lại trên mặt trận Nhiệt-hà (Jehol)

Bắc-bình, 15 Février — Một người ngoại quốc ở gần Trương-học-Lương tuyên bố rằng cuộc Trung Nhựt chiến tranh đã rõ ràng, duy không hạ chiến thơ là cốt tránh sự bồi thường, nếu bên Trung-hoa bị thất bại.

Đông-kinh, 15 Fév. — Chính phủ Nhựt không chịu trả lời bức thơ của hội Vạn quốc, chờ cho đến khi nào được tờ thông cáo chính thức những điều quyết nghị của Hội-đồng « 19 ».

Cáp-nhĩ-tân, 17 Fév.— Có tin chính thức rằng quân Nhựt đã tự ý rút ra khỏi các thành phố biên giới Mãn châu quốc và Nga đặng tránh những cuộc xung đột về biên giới. Sau khi rút ra khỏi những thành phố ấy, quân Nhựt đóng tại Mishan ở Hailin, dọc theo biên giới phía đông.

Cuộc xung đột về hiến pháp ở Ấn độ

Bombay, 18 Fév. — Một cuộc xung đột về hiến pháp xảy ra giữa Viên Phó-vương Ấn độ và ông Hoàng Alwar. Viên Phó-vương có sai một viên quan võ người Anh đến Alwar dẹp những đám rối loạn do nông dân gây nên ; viên quan võ vì bất bình với ông Hoàng nên bỏ trở về. Ông Hoàng này không chịu để cho quân binh đế quốc can thiệp vào những việc trong đất mình

(Xem qua trang 4 cột 3)

CHUYỆN ĐỜI

Lại chuyện nghị viên

Không còn mấy tháng nữa, ở Trung kỳ sẽ đến kỳ tuyển cử viện Dân biểu lại. Cái viện Dân biểu ngày nay đã có được một ghế Thượng thơ, nên tưởng như có người ngày trước không chú ý đến viện Dân biểu lắm mà ngày nay bắt đầu chú ý. Vì vậy mà nghe nói rồi đây sẽ có rất nhiều người trong đám trí thức và «tân nhân vật» nhảy ra. Được vậy cũng hay cho viện Dân biểu và hay cho người đứng ngoài, vì có vậy mới mong có thấy thay đổi lớp tuồng trên sân khấu chăng.

Người ta chỉ sợ là sợ các ngài rục rịch một hồi, trong khi ra ứng cử, bao nhiêu cái tài ngôn ngữ, bao nhiêu cái sức làm việc đều đổ ra tranh cử, đến khi đắc cử rồi thì hóa thành một hạng quan hưu, ai có đồn điền thì lo về trồng tria chăm nuôi súc vật, ai làm lãnh biện thì đi theo con đường xe lửa đương làm mà tìm món ngon, ai có thế lực thì chăm lo chiếm độc quyền này độc quyền nọ.... Vì vậy mà viện Dân biểu hóa ra buồn.

Buồn như là cái số kiếp của viện Dân biểu ta so với nghị viện ở nước khác. Ở nước họ một ông nghị viên, nay làm nghị viên, ngày mai có thể làm thượng thơ, làm thủ tướng, một ông nghị viên có thể chất vấn chính phủ, đánh đổ nội các, đảm đương các việc nội trị ngoại giao. Cái quyền hạn đã rộng như vậy, mà nghị viên họ lại là tay tài năng lỗi lạc, trong nước trăm việc họ nghiên cứu cũng đã chu toàn mà khi ra ngoài họ thay mặt cho chính phủ họ một cách cũng rất xứng đáng. Đến nghị viện ta..? Quyền hạn đã hẹp hòi đủ cách mà các ông nghị nhà ta lại nhiều ông quá lừ đừ.., thì nói chuyện Dân viện ta có ngày mở mặt được, tôi cũng xin nghi... Có người bảo chế độ ở xứ ta như thế, ước hoặc có những tay nghị viên có tài hùng biện như Paul Boncour, quốc dân tín nhiệm như Herriot, thì lại làm ra trò gì ? Không làm ra trò gì à ? thì Viện ta thử sản xuất ra một Paul Boncour, một Herriot, cái đã, rồi sẽ nói chuyện.

Nhưng hơi nào mà nói đến các ông nghị nước người, vì nghị viên ta sẽ ngợp. Nước ta có gì thì dùng nấy: «không có voi thì trâu là lớn», cũng nên. Tuy nhiên, nghị viên ta cũng có ông biết nói. Tôi đã có nhịp kể chuyện một ông nghị đi nhóm hội đồng kinh tế ngoài Bắc mà xin sửa các làng vua, người ta lại còn thuật chuyện cho tôi nghe một ông nghị khác càng thú hơn :

Ông này là nghị viên hàng tỉnh. Nhân một buổi họp hội đồng ở tỉnh nọ đem các vấn đề trong tỉnh ra bàn, hỏi ý kiến các ông nghị, ông nào cũng làm thinh, hoặc có nói thì chẳng qua 2 tiếng: « ùy » hoặc « dạ ». Ngồi mấy giờ đồng hồ giữa cái không khí như vậy, các quan tây cũng hóa chán. Đến khi xem qua các ngân sách và bản dự trù ngân sách, là hết chuyện, quan sứ hỏi chung : còn ông nghị nào có điều gì muốn nói nữa không ? Lại im lặng như tờ. Chờ mãi, đến sau mới có một ông nghị đứng dậy. Đứng dậy nói... nói gì ?.... ông chỉ đồng hồ mà nói :

« — Đã đúng mười một giờ » ! ! !

Ông nghị này được tiếng khen là biết nói và đáng để làm gương cho các ông nghị khác :

« — Phải nói, phải nói đại đi, như ông nghị ấy chớ ! »

Lư...hân

LUẬN-ĐÀN

Vì sao mà trường học hương thôn thành ra vấn đề rắc rồi ?

Từ có nghị định và minh dụ «cải lương giáo dục» trong mấy tháng nay, sự giạy sự học, chưa thấy công việc cải cách ra sao, mà chỉ độc chiếc vấn đề trường học làng tổng lay chuyển một cách dữ dội : Nào nhà đương cuộc, như tỉnh phủ, biểu dụ thế này thế nọ ; nào mấy ông giáo sư than phiền đều nọ đều kia, có ông đã lo cuốn gói đi làm nghề khác; còn phần tổng lý, nơi thì kêu không có tiền, nơi thì xin giảm thầy giảm lương, lại có nơi xin bỏ bản trường đi. (hạt Tuy-an, Phú-yên, có mấy làng ký giấy xin bãi trường).

Sự giáo dục con em trong hương thôn là cần thiết cho con đường tương lai, cả về văn hóa, chính trị, kinh tế trong xứ. Đương lúc yếm điểm như mấy năm, dầu không tấn tới, cũng không đến nỗi thối lui, mà bỗng nhiên đổi ra một luồng không khí có vẻ ngột bí khó thở như thế là vì cớ gì ? tưởng cũng nên xét cho đến gốc mà không nên xem như chuyện « ngẫu nhiên » vậy.

Trường học hương thôn ở xứ ta, chưa được phổ cập, đều khuyết điểm còn nhiều. Song trên mười năm nay, về lương bổng thầy giáo, đã trừ có định ngạch (mỗi năm ước ký độ 50 vạn), dân gian tưởng đã yên, tuy tựu trung có những nơi không có trường học, hoặc những người không có con em đi học mà buộc phải chịu tiền, không khỏi có lời phàn nàn, song thuộc về số ít, và cái chỗ khuyết điểm đó là tại trường học chưa mở rộng chớ không phải tại cớ gì khác. Còn những nơi có trường thì nhân dân vẫn được vui lòng, thầy giạy trò học cũng có vẻ lạc quan. Nếu cứ theo chế độ hương học như trước mà mở thêm trường, thì tất không có đều gì rắc rối như ngày nay.

Phàm cái gì cái nền tảng đã thay đổi thì những cái phụ thuộc tất không đứng yên được. Khoản học phí lâu nay đã có định ngạch, nay nghe đâu ở tỉnh nào đó, nhân một vài nơi phàn nàn về sự xuất tiền mà không có trường học, cũng có nơi có trường mà không có học trò, mà mấy ông nghị tỉnh hạt xin đem khoản học phí kia nhập vào ngân sách hàng tỉnh để chi sang việc khác, như y tế, đường sá v. v.

Khoản học phí đã chi vào việc khác thì tất nhiên phải hụt, khoản phí hụt thì lấy đâu mà bổ vào, vì thế mà vấn đề hương học thành ra rắc rối. Cái rắc rối đó không có gì khác hơn là « không có tiền » vậy.

Lấy theo sự quan hệ cần thiết mà nói thì khoản học phí lâu nay nên đứng vào cái địa vị «bất xâm phạm», vì lấy sự học của trẻ con mà so với các công việc khác, như y tế, đường sá v. v. thì việc học là cần thiết hơn. Và chăng theo lời thỉnh cầu « đem học phí hàng tỉnh dùng vào việc khác » chẳng qua là ý kiến một số ít thôi, chớ có phải dân ý đại đa số đồng ưng như thế đâu. Vậy mà nhà đương cuộc không chịu xét kỹ, thành ra vấn đề quan trọng cần thiết lâu nay không có chút gì trở ngại mà nay hóa ra lắm nỗi bi quan, Hương lý xin bãi trường ! Thầy giáo toan bỏ nghề ! Con em trong thôn quê sắm sửa đi chăn bò ! Phụ huynh cũng than phiền nhiều tiền !

Hiện các nơi chỗ trù cách này người định cách khác, mà chưa thấy cách nào là ổn thỏa.

Vậy muốn cho vấn đề khỏi rắc rối, không chi hơn là cứ để khoản học phí như trước, mà ngân sách hàng tỉnh trù lấy khoản khác, hoặc chưa trù được thì giảm công việc khác là những việc không cần bằng trường học.

M. T.

BÀI THỈNH CẦU CỦA TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU VIỆN

VIỆC CẢI CÁCH DÂN VIỆN

(Tiếp theo)

C) Danh sách ủy viên

Đoàn bảo cử người Nam, gồm có những hạng người này gọi là ủy viên :

1 — Các Nhân dân Đại-biểu, tỉnh hạt hội viên, thương mãi và canh nông Hội-viên, đương thứ hay đã mãn khóa.

2 — Các văn võ quan viên đương chức hay lẽ tại quán.

3 — Các viên chức tùng sự các sở Bảo hộ, đương chức hay là tại quán.

4 — Các hạng cựu khoa mục, như tấn sĩ, phó bảng, cử nhân, tú tài, cống-sinh, tôn, ấm, học-sinh và khóa-sinh.

5 — Các hạng tân học có văn bằng tây hay văn bằng pháp-việt, Tiến-sĩ, Kỹ-sư, Cử-nhân, Tú-tài tây và tú-tài bản xứ, Đông pháp Cao-đẳng, Cao-đẳng Tiểu-học tây và pháp việt, Tiểu học tây và pháp việt.

6 — Các tổng sư, hương sư đương chức hay là từ chức.

7 — Nhân dân có đóng thuế điền thổ, hoặc thuế môn bài giá đồng niên là 20$00 trở lên.

D) Tư cách ủy viên

1 — Những người sinh trưởng ở Trung-kỳ và những người Bắc kỳ, Nam kỳ đã lập nghiệp và chịu thuế ở Trung kỳ được đúng năm năm trở lên.

2 — Phải đúng 21 tuổi.

3 — Phải biết một thứ chữ trong ba thứ : Quốc ngữ, Hán tự, Pháp tự.

4 — Phải không bị mất công quyền đầu phiếu.

5 — Những binh lính tại ngũ không được đi bảo cử.

E) Tư cách người ứng cử

1 — Những người sinh trưởng ở Trung kỳ và những người Bắc kỳ, Nam kỳ đã lập nghiệp và chịu thuế ở Trung kỳ được đúng 10 năm trở lên.

2 — Phải đúng 28 tuổi.

3 — Phải biết một thứ chữ trong ba thứ : Quốc ngữ, Hán tự, Pháp tự.

4 — Phải không bị mất công quyền đầu phiếu.

5 — Những quan hành chính (các quan tỉnh, và các quan phủ huyện) quan võ tại chức, binh lính tại ngũ cùng tổng lý đương thứ, đều không được ứng cử làm Đại biểu.

6 — Những người đương chức, không phải các hạng kể trên, nếu được trúng cử làm Đại biểu, thời phải từ ngay chức quan mình đương làm.

F) Cách bảo cử Đại-biểu

1 *Định ngạch Đại biểu.* — Mỗi 20.000 người dân có trước tên vào bộ đinh chịu thuế, được cử một người Đại biểu. Nếu hạt bảo cử nào có thừa số lẻ ấy đúng một vạn người trở lên thời cũng được cử thêm một người Đại biểu.

2 *Niên khóa Đại biểu.* — Các Viện Nhân dân Đại biểu được bầu mỗi khóa ba năm, khi mãn khóa cử được bầu lại.

3 *Phúc duyệt biên bản bầu cử.* — Những biên bản bầu cử Đại biểu ở các tỉnh hạt, đều đệ về tòa Khâm sứ và viện Cơ mật, khi ấy chính phủ lập ra một hội đồng phúc duyệt, có quan Khâm sứ chủ tọa, hai quan Thượng thư và hai viên Đại biểu thường trực làm Hội viên. Khi Hội đồng phúc duyệt xong rồi, đệ lên Quốc vương chuẩn y, sau khi đã đồng ý với quan Toàn quyền Đông Pháp.

G) Cách lấn cử các Đại-biểu Thượng du

Mỗi tỉnh hay mỗi hạt thượng du, do các quan địa phương Bảo hộ và Nam triều lựa trong các hạng thổ quan hay thổ hào mục, mỗi hạt ba người, trình về tòa Khâm và viện Cơ mật, hội đồng chọn lấy một người làm Đại biểu, phiến lên đức Quốc vương và trình quan toàn quyền chuẩn y.

H) Các điều kiện đặc biệt của Đại biểu

1 — Các người trúng cử, đã được chính thức công nhận rồi, thời gọi là Trung kỳ Nhân dân Đại biểu viện Nghị viên, mỗi người sẽ có một cái bằng do đức Quốc vương chuẩn cấp, có quan Khâm sứ và quan Viện trưởng Cơ mật ký chứng.

2 — Bốn viên Đại biểu thường trực được lãnh tiền phụ cấp đồng niên, còn các viên Đại biểu khác, thời được lãnh tiền phụ cấp trong những ngày đi dự Hội đồng Dân biểu viện.

3 — Khi có viên Đại biểu nào bị các can khoản gì thời trước khi truy vấn phải có chỉ dụ giải chức viên Đại biểu ấy đã.

4 — Trong khi đương làm Đại biểu, không được nhận một thứ hay chương hay phẩm hàm gì của Chính phủ, nếu viên Đại biểu nào có nhận một chức quan gì, thời phải từ chức Đại biểu ngay.

I) Kỳ hội đồng

1 — Mỗi năm vào đầu tháng mười tây Nhân dân Đại biểu viện nhóm Hội đồng thường niên một kỳ, do đức Quốc vương đồng ý với quan Khâm sứ và viện Cơ mật, chiêu tập.

Mỗi năm lại có thể họp Hội đồng bất thường một kỳ, gặp khi nào cần đến.

2 — Mỗi kỳ họp 15 ngày, kỳ hạn ấy có thể tăng thêm tùy theo công việc nhiều ít.

3 — Hai buổi khai hội và bế hội, mỗi nghị viên được mời hai người ngoài Viện vào xem. Còn bất kỳ buổi Hội đồng nào, các nhà báo cũng được cử Đại biểu vào dự thính.

4 — Mỗi kỳ Hội đồng thường niên ; các Đại biểu một phiếu bầu cử một viên Nghị trưởng, một viên phó Nghị trưởng, hai viên thư ký và bốn viên cố vấn, cọng tám viên Trị sự thành ban Trị sự của Hội đồng.

J) Tổng lệ

1 — Nếu đủ lý do, thời quan Khâm sứ có thể thương đồng với Cơ mật Viện mà đề thỉnh giải tán Nhân dân Đại biểu viện. Khi ấy sẽ do Chỉ dụ của đấng Quốc vương tuyên bố giải tán, sau khi đã đồng ý với quan Toàn quyền Đông-Pháp.

2 — Những chi tiết không nói trong bản dự thảo này, nhất là những khoản chia định các địa hạt bảo cử, sửa và duyệt lại các sổ ủy viên, cùng cách thức chiêu tập ủy viên trong lúc bảo cử, sẽ đều do quan Khâm Sứ cùng viện Cơ mật thương định trong kỳ Hội đồng Chính phủ, rồi phiến lên đức Quốc vương cùng tư trình quan Toàn quyền Đông pháp duyệt y.

Làm, tại Huế, ngày 6 Février 1933
Thay mặt Viện Nhân-dân Đại biểu
Nghị-trưởng : NGUYỄN-TRÁC

CẢI CHÍNH

Bài « Quan-niệm người mình đối với hai chữ sự-nghiệp » đăng trong số trước, trang nhứt, cột 6, giòng 39 ; « *Vương-Mãng ngồi đến cực-phẩm nhân thần* » xin đọc « Vương-Mãng ngồi đến cực-phẩm nhân-thần ».

KHO CHUYỆN...

Đêm 13 février vừa rồi, một cậu học sinh tên Đinh-văn-Đam cùng một cô thiếu nữ là Trần thị Tỵ (người Hanoi) xuống Nam định thuê phòng ở, rồi cùng uống rượu với a phiện tự tử.

Nguyên nhân vì hai bên làng tìu đã lâu, nhưng cha mẹ ép buộc sao đó, không vừa lòng, phải hóa ra thất vọng.

Theo như tờ bố cáo của một hội-phước thiện ở Thượng hải, trong năm 1932 có 36.704 cái thây ma chết dọc đường trong các thành thị ở Thượng hải, trong số này trẻ nhỏ bị vô phước nhiều hơn hết, đến 33.000 đứa.

Theo nghị định quan Thống đốc Nam kỳ ngày 9 Février thì hai ông Guérini và Fauquenot không còn phải phải là hội đồng quản hạt nữa.

Ông Fauquenot bị kết án 3 tháng tù treo về tội giả mạo nước mắm ; ông Guérini thì bị kết án về tội gian lận thăm trong kỳ tuyển cử. Chờ có luật ân xá ông sẽ được phục chức lại như thường.

Đêm 17 rạng ngày 18 Février vừa rồi, có độ mười tên cướp vào sở Canh nông làng Nghĩa Thượng, tỉnh Bắc giang (Bắc kỳ) cướp của và đánh mấy người trong số bị thương nhất là ông Nghiêm quang Chéro, thầm ký Canh nông, bị vợ sợ chở vào nhà thương Phủ Doãn đêm bữa sau tử trận.

ANNAM LỊCH SỰ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

ĐÔI LỜI PHÊ BÌNH VỀ QUYỂN SÁCH

"NHỰT-TÂN LƯỢC-THẢO"

QUAN HUYỆN LÀM SÁCH

Bản báo có tiếp được quyển sách «NHỰT TÂN LƯỢC THẢO» của tác giả là ông Nguyễn xuân Đình, tri huyện Hải-an (Bắc kỳ) gởi tặng. Cùng với bản sách, quan huyện lại gởi theo một bức thư yêu cầu bản báo phê lời phê bình. Đáp lại cái thịnh tình của quan, bản báo xin có mấy lời bàn như dưới:

Quan Huyện làm sách! mới nghe qua bốn chữ nầy tất nhiên trong đám văn sĩ ta có người sinh lòng kinh ngạc, mà trong phái quan trường lại trổ ra cái vẻ tươi cười.

Vì sao mà kinh ngạc? Từ phong triều quốc văn thạnh hành, bao nhiêu văn sĩ ta, chuyên nghề trứ thuật làm kế kiếm xu, gần như chiếm cả độc quyền «làm sách». Nay trong chánh giới có người phất cờ rung trống nghiễm nhiên nhảy lên sân khấu trứ thuật mà chiếm mất một ghế. Thế là cái nghề độc quyền của văn sĩ lâu nay, nay đã bày ra một mối cạnh tranh mới.

Vì sao mà tươi cười? Lâu nay trong quan trường, thường bị bọn văn sĩ làm báo làm sách công kích chế nhạo, có lẽ họ khi trong quan trường không ai làm được như họ. thế mà nay bổng nhiên có người múa tay dương mắt, đem ngoài bút sở trường về sự phê trình tư bấm lâu nay, ra mà phát minh triết lý, tỏ vẻ văn chương, đua chen trên trường trứ thuật.

Sự kinh ngạc và tươi cười ấy, tùy theo quan niệm mỗi người, không phải nói nhiều, nay xin nói địa vị người làm sách và nội dung bản sách.

I — Địa vị người làm sách

Theo cơ quan hành chánh ở xứ ta, dầu xưa dầu nay, chức trách của một quan Huyện rất là trọng yếu và quan hệ: trên thì đối với chánh phủ mà nhận cái trách hành pháp phụng công, dưới thì đối với nhân dân mà đương lấy gánh «thân dân phụ mẫu». Chánh sự trong một huyện: nào là thuế khóa từ tụng, bộ thơ kỳ hội, cho đến điều gì lợi nên làm, điều gì hại nên trừ, công việc nào có ít gì. Công đường quan thự của một quan huyện không phải như cái phòng văn sĩ hiu quạnh, mà phận sự của một quan Huyện là nhà chánh trị thực hành, khác hẳn với cái nghề «nói suông» của nhà trứ thuật. Đứng giữa địa vị ấy, dẫu cho văn tài học lực như Âu Lộ (1) mà vì việc công bó buộc, cũng phải gác bút dẹp nghiên mực của nhà văn sĩ lại một xó, mà lo làm việc bổn phận đương gánh chất trên hai vai mình. Huống chi quan huyện mà đã có cái «chánh kiến nhựt tân», «chương trình cải lương»... sắp đặt hẳn hoi trong não rồi, thì đem cái chánh kiến và chương trình vĩ đại ấy mà thi hành trong huyện mình đương cai trị, đã làm phúc cho nhân dân, lại làm gương cho trường quan lại, cái tiếng «cha Thiệu mẹ Đỗ» (2) xin giá trị lại không sắp mấy quyển sách «nói trống» nầy sao? Nhà văn sĩ trứ thuật nầy nọ, là vì tư tưởng của mình không có chỗ thực hiện được, nên mượn mực đen giấy trắng làm cái đường để phát lộ cùng công chúng cùng đời sau. Bằng đã nghiễm nhiên đương cái chức thân dân, thì chánh kiến và chương trình, đã sẵn có cái sân khấu mùa nhảy, cần gì phải làm sách? Vậy mà quan Huyện Nguyễn-xuân-Đình ngài xem cái chức tri huyện là nên, là nhỏ, không đủ chỗ mà thi triển cái chánh kiến to tát kia; và công việc trong một huyện, viết thảo một chút là xong ngay, không đủ làm bận cái trí não của ngài, nên ngài có thì giờ thong thả mà thảo bản sách báu ấy. Làm chủ xưởng thợ mà họa đồ sơn thủy, vẽ tranh mỹ-nhân, dầu cho ai nói thế nào, ta cũng phải phục cái tài đặc biệt của ngài, mà thấy rõ cái hoài bão cao xa là không lấy chức tri huyện làm đủ, có chí hăng hái toan nối gót theo ông thượng Phạm-Quỳnh mà nhảy lên cái ghế đặc biệt kia vậy.

II — Nội dung quyển sách.

Theo lời tác giả tuyên bố thì bản sách nầy chỉ là một tập xã thuyết (?) nói những điều đại thể, sau còn bản NHỰT-TÂN TÙNG-ĐÀM, viết theo thể tiểu thuyết (??) nói rõ chi tiết... Chi tiết thế nào chưa rõ chớ theo như đại thể nên trong bản nầy như *Dưỡng sĩ, Hoán nông, Phò công, Giao thương* v. v... ở trong thật có lắm điều mới lạ, có lẽ thuở nay chưa từng có, mà cũng không ai nghĩ đến;

A) — Trước xin nói các danh từ nêu lên làm đề mục, nó mới làm sao! Nói tiếng ta thì tất không ai hiểu. *hoán nông, phù công, giao thương...* là gì, nên ngài phải thích nghĩa từng đoạn dài; mà nói chữ Hán, thì thuở nay cũng không nghe ai dùng đến các chữ ấy để chỉ các việc ngài muốn nói. Một chữ «*hoán nông*» ngài giải nghĩa là «*đổi lối tiểu nông làm đại nông cho qui mô được thống nhứt...*» Theo như nghĩa chữ Hán, «*Hoán*» tức là lấy vật nầy mà đổi vật khác: như lấy lúa đổi vải, lấy gạo đổi cá, 2 vật có tánh chất riêng mà đổi nhau, nghĩa là giao dịch, mới gọi là *hoán*. Còn nông nhỏ họp làm nông lớn cũng vẫn là nông, không gọi là hoán được. Như ý ngài muốn nói đó thì nên nói là «thống nhứt nông chánh» hay là «nông nghiệp hợp nhứt», muốn rõ ý cải cách nữa thì nói «cải lương

(*Xem qua trang 4 cột 1*)

(1) Âu-Lộ 歐蘇: là Âu dương Tu, Tô đông Ba, hai nhà văn hào có tiếng đời Tống.

(2) Cha Thiệu mẹ Đỗ 召父杜母 là hai người thứ lịnh có nhân đức đời Hán.

GẦN 150 THỨ SÁCH VÀ BÁO BỊ CẤM

Trong quyển sách «GIA ĐÌNH GIÁO-DỤC» mà bản quán mới in lần thứ ba (2 quyển in chung) có in thêm một bản các tên sách và báo bị cấm, vậy ngài nào cần biết, tưởng cũng nên mua mà xem.

Giá bán 0$35, ở xa thêm 0$13 cước; gởi lãnh hóa giao ngân 0$63.

Tiếng-Dân

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Lễ Nam-giao

Đến 16 Mars tới đây, tức 21 tháng 2 ta triều đình Huế sẽ cử hành lễ Nam-giao.

THỪA-THIÊN

Câu chuyện dành ruộng

Tiếng-dân số 556 ra ngày 14-1-33 có đăng chuyện dành ruộng của thôn Đại phú, làng Chi-long và làng Phú-nông (Phong-điền). Thôn Đại-phú tại nơi ruộng ấy họ cày đã lâu, mà làng Phú-nông sinh sự đến dành ngang. Nay làng Phú-nông lại cãi lẽ rằng thôn kia lập kế làm địa, phá địa làm ruộng lấn đến địa giới họ...

Thế nào mặc dầu, phàm đất ruộng nào mà người ta đã cày lâu năm, không ai nói gì, nay viện cớ gây chuyện dành nhau tức là sinh sự. Vụ nầy quan trên đang xét, chưa rõ thế nào. Tin thêm

(*Xem qua trang 3 cột 5*)

CÔ-TINH BỔ-THẬN HOÀN

Mắc bệnh gì thì phải uống Cô-Tinh Bổ-Thận? Bệnh như thế nào thì phải uống Cô-Tinh Bổ Thận?

Bệnh như thế nào thì phải uống CÔ-TINH BỔ-THẬN? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi gối, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện kỳ dị sinh ra sợ hãi. Bệnh đương trong thời kỳ nầy thì mua dùng hết 3 lọ CÔ TINH BỔ THẬN thì khỏi phát ra các chứng bệnh như sau nầy xảy ra

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

là ba chứng rất hiểm nghèo, tuy, theo bệnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh dục. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gởi thư về lấy luôn 6 lọ mà dùng tiếp thì tất được chóng khỏi.

Bệnh nầy phần nhiều các bạn thanh niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ rượu chè thức đêm, hoặc vì lắng nhiều đường mà sinh ra, về khoảng 17 đến 30 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin viết thư hỏi hiệu

SINH-HUY

44, Rue Maréchal Foch — VINH

Thuốc này mỗi lọ giá 1p00, mua từ nửa tá tính giá đặc biệt là 5p00, tiền cước phí người mua phải trả. Mua mandat đề tên M. SINH-HUY, đánh giây kêp thì đề SINH-HUY VINH.

Ai muốn đậu bằng Tiểu-học (C.E. Primaires? Ai muốn đậu vào kỳ thi Concours Vers Annés

Xin hỏi tại

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU

94 98, đường Gia Hội (HUẾ)

Trường tư-thục to nhất ở huế

Dạy rất chăm chỉ.

Giáo-sư toàn là Tốt-Nghiệp và Tây-học tốt...

Trong năm 1932.

C. E. Primaires đi 41; đậu 1 90

C. E. Elémentaires đi 1, đậu 1

Những số quốc trái Đông-pháp đã trúng mà chưa lãnh

(*Tiếp theo*)

Những số sau nầy trúng 100$

5[illegible]	6 814	13 647	20 368	27 525
32[illegible]	7 117	13 649	20 438	27 538
61[illegible]	7 122	13 654	20 445	27 597
53[illegible]	7 183	13 655	20 885	27 689
99[illegible]	7 245	13 763	20 904	27 849
1 2[illegible]	7 439	13 861	21 067	27 926
1 33[illegible]	7 465	13 880	21 315	27 968
1 [illegible]	7 527	13 971	21 420	28 060
1 70[illegible]	7 880	14 529	21 644	28 066
1 70[illegible]	8 072	14 539	21 717	28 083
1 73[illegible]	8 132	14 542	21 738	28 189
1 70[illegible]	8 138	14 557	21 822	28 194
1 83[illegible]	8 267	14 572	21 826	28 219
2 03[illegible]	8 270	14 574	21 920	28 225
2 49[illegible]	8 300	15 037	21 997	28 236
2 53[illegible]	8 403	15 058	22 100	28 239
2 54[illegible]	8 466	15 300	22 400	28 308
2 55[illegible]	8 558	15 341	22 515	28 543
2 606	8 587	15 573	22 811	28 612
2 607	8 593	15 588	22 929	28 701
2 763	8 723	15 855	22 957	28 733
2 857	8 727	16 126	22 962	28 769
3 140	8 970	16 131	23 719	29 044
3 252	9 375	16 241	24 096	29 082
3 491	9 548	16 493	24 175	29 091
3 506	9 742	16 570	24 321	29 138
3 508	9 950	16 651	24 334	29 157
3 150	10 443	16 779	24 463	29 439
3 358	10 539	16 845	24 690	29 700
3 396	10 631	16 867	24 794	29 747
3 469	10 654	16 884	24 874	29 772
3 577	10 685	17 095	24 875	29 873
3 962	10 687	17 098	24 876	30 081
4 058	10 710	17 222	24 879	30 225
4 135	10 720	17 956	25 012	30 288
4 144	10 789	17 980	25 125	30 314
4 212	10 798	18 332	25 481	30 344
4 217	10 852	18 570	25 587	30 346
4 213	10 855	18 591	25 588	30 368
4 262	10 944	19 060	25 688	30 524
4 441	10 958	19 105	25 847	30 531
4 896	11 055	19 120	26 021	30 552
4 897	11 371	19 159	26 084	30 811
5 025	11 520	19 354	26 088	30 854
5 081	11 763	19 416	26 149	30 941
5 137	11 783	19 568	26 157	30 942
5 243	11 789	19 597	26 238	30 947
5 303	12 312	19 644	26 290	30 950
5 550	12 519	19 798	26 371	30 999
5 551	12 680	19 965	26 385	31 070
5 557	13 082	19 995	26 398	31 091
5 696	13 114	20 010	26 423	31 120
6 416	13 407	20 014	26 901	31 170
6 52[illegible]	13 427	20 081	26 962	31 193
6 551	13 436	20 161	27 125	31 233
6 606	13 437	20 184	27 240	31 238
6 790	13 440	20 351	27 412	31 239
6 812	13 643	20 354	27 465	31 240

(Còn nữa)

Kỳ nầy vì nhiều bài nên BIÊN-BẢN VIỆN DÂN BIỂU phải gác lại một kỳ, kỳ sau sẽ đăng tiếp.

SÁCH MỚI ĐÃ XUẤT - BẢN NGÀY 28 TẾT LÀ CUỐN:

SÁCH MÙA XUÂN XEM TẾT

Giá 0$30

CỦA NHẬT - NAM THƯ - QUÁN HANOI XUẤT - BẢN

Có rất nhiều văn hay, vẽ đẹp và các điều thường thức về mùa Xuân tới đây. Ở xa thêm cước 0$20 (gửi lãnh-hóa trao-ngân cả là 0$65). Ai mua thơ và mandat chỉ đề cho nhà xuất-bản như vầy:

« Nhật-Nam Thư-Quán Hanoi »

Phủ-nghĩa, le 3 Novembre 1932

Monsieur Nguyễn-trọng-Thầm à Quảng-xá — Đồng hới

Thưa Ngài, ngày 15 octobre tôi có mua 1 hộp thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG của ngài về dùng thì thấy hiệu nghiệm ngay (con trùng ấy hình thù như từng đoạn cái ru-mit kết hợp lại rất dài, nơi đầu nhọn nhọn và có 2 con mắt trắng rất dễ sợ). Nay tôi đã được tánh mạnh như thường. Vậy có lời kính trọng vào mấy lời cảm tạ ơn ngài, sau xin giới thiệu M. Trọng cho Monsieur Tiand contrôleur des Douanes mua dùng 1 hộp (mỗi hộp 0p50).

Trần-văn-Mát

Secrétaire des Douanes et Régies à Phủ-Nghĩa Cần-Giất

Những thơ cảm tạ như thế rất nhiều, bản hiệu xin thứ lượt lục đăng. Cần dùng mỗi tỉnh mỗi người đại-lý, tình hoa hồng nhiều. Ai muốn làm xin cho biết.

Thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG (ténia) 1 hộp giá 1p00 tiền cước phí 0p30, xin gởi trước mandat thơ to đề gởi:

Nguyễn-trung-Thầm

Quảng-xá — Đồng hới

DẦU

Linh-Bửu

Một thứ dầu đặc, do toàn thượng phẩm trong sơn lâm bản quốc, như quế, đậu-khấu, bạc-hà, tô-hạp hương, long não, đinh hương, trầm hương, dùng phép hóa học thái tây mà chế thành.

Bốn thứ công dụng trong yếu nhất là:

Khư-phong tán-hàn, ôn-vị chỉ-ẩu, hạ-khí thông-khiếu, khai-uất tiêu-đàm.

Nam Phụ Lão Ấu đều dùng được cả. Có đại lý ở khắp các nơi.

GIÁ BÁN NHẤT ĐỊNH:

Linh-Bửu số 1 0$15 — số 2 0$40 — số 3 0$80

Kể từ đầu tháng hai, phát hành cả thứ Linh Bửu đặc biệt, giá nhất định 0$07 một hộp.

Mua buôn (hoa hồng từ 25 đến 30 phần 100) và mua lẻ xin viết thơ cho nhà Tổng phát hành:

Vạn-Hoá

(Mme TRẦN THỊ NHƯ-MÂN)

27, Rue Gia-Long — HUẾ

Phát không 50.000 hộp échantillons (ở xa xin échantillons xin gởi 0$04 bằng timbres để làm tiền cước).

Việt-Nam cứng như thép

Em mua một miếng

Savon "VIỆT-NAM"

hai xu xài mấy bữa rày còn mỏng như lưỡi dao cạo mà còn xài được không gảy, không tiêu, thiệt là: SAVON VIỆT-NAM cứng như thép.

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P.Đ.Đ.

CHUYÊN TRỊ:

Đau xương,

Nhức gân,

Tê bại,

Mụt mằng,

Ghẻ chốc,

Mầy đay,

v. v...

解血毒丸

Nhà Bào-chế **PHAM-DOAN-DIEM** Tourane (Annam)

KINH-TẾ KHỦNG-HOẢNG

hàng hóa chi chi cũng đều ế ẩm cả, vậy mà mấy thứ sau nầy lại càng ngày càng bán thêm chạy:

Dầu Khuynh-Diệp

Dầu Hồi-Thiên

Dầu Ba-Cô

và nhiều thứ hàng khác của hiệu

Viễn-Đệ

Quai de la Susse

HUẾ

Giấy nói: *87*

Giây-thép tắt: *Viende Hue*

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 56 Haiphong

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Già ăn trẻ lại.
Gái ăn đắt chồng.
Nọ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

NHÃN XANH
Bảo kiết tinh khiết thiệt bổ

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* .... 0$32

Đại-lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN-FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

TẾT RỒI, CÓ BỆNH NÊN CHỮA NGAY ĐI:

«Tôi ốm yếu, xanh xao, dùng sâm, nhung, cao, quế và thuốc khắp nơi, mấy năm hết bạc ngàn mà vô hiệu, nay dùng Tiên Tửu, thấy khỏe mạnh, đỏ da, ăn khỏe, mau tiêu đồ, ngủ ngon, tiêu trừ hết các bệnh.. Tiên Tửu quả thần diệu lắm, vậy Quý-hiệu gửi cho tôi 6 chai nữa và đồng 1 chai. Madame Tri-Phủ Nguyễn-văn-Chung ở Nam-Định».

«Ông-Thân Bà-Thân tôi đều mắc bệnh ho lao, xanh còm lắm, ít ăn kém ngủ, chân tay buồn mỏi, đau ngực, mỏi lưng, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu, không những mau khỏi bệnh mà còn béo mập, khỏe mạnh lắm.., M. Trần-văn-Đông, commerçant à Khoái-Châu».

«Nội nhân tôi năm kia rồi mắc bệnh kinh phong, ho, sốt, xanh, còm, nay dùng Thuốc và Tiên Tửu của Ngài đã khỏi rồi, lại được tốt sữa, cháu bé khỏe mạnh và ngoan lắm.. M. Nguyễn-Khải Ngân-sơn điện-báo-tòa Phân-sự».

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng: Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, rất thơm ngon các ngài nên uống, vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, làm ăn linh lợi phát đạt, sau sanh năm đẻ bảy bình yên vô sự. Còn như thuốc thì thần diệu nhất là: Thuốc Phong hủi 30$00; ho lao, ho kinh niên thổ huyết 20$00, Hen, suyễn 15$00; Di mộng tinh 12$00; Lậu kinh niên 15$00; Giang mai 20$00, đau bụng kinh niên 12$00; Đau tai buốt óc 5$00; Sưng mộng răng đau má 6$00; Đau mắt kinh niên 10$00; Đau ngực 15$00; Đau thận, đau lưng, buồn mỏi tay chân, 10$00 vân vân.... Vừa dùng Thuốc vừa dùng Tiên tửu càng mau khỏi bệnh, mà khỏi bệnh là khỏe mạnh, đi làm việc được ngay. — Cứu nhất nhân, đắc vạn phước, các ngài nên mách bệnh-nhân gửi thơ về ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 *rue des Médicaments à HANOI* mua Tiên-Tửu và Thuốc để được mau khỏi bệnh; theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được, cước phí và cô hư bổ chi, bổn Đường chịu hết.

TRẢ LỜI

Cùng ông HUỲNH-TRUNG
ở Quảng-nam

Bản báo đã tiếp được thơ, mandat (1$81) và 2 cái biên nhận của Ngài rồi, xin cảm ơn. Tiếngdân

CAO CHỮA RĂNG
海王堂固齒膏

Tục ngữ có câu: «*Thứ nhứt đau mắt, thứ nhì nhức răng*», nhức răng tuy là một bệnh thường, nhưng người có bệnh ấy đau đớn khó chịu, mất ăn mất ngủ, cũng đáng ghê lắm vậy.

Chúng tôi gần đây bị nhức răng, ngứa răng, lung lay cả chân răng, mời ra công khảo cứu, chế được một thứ cao xỉa vào răng, không những khỏi nhức, khỏi ngứa mà thôi, mà chân răng lại thấy vững chặt như trước, chúng tôi lấy làm mừng rỡ vô cùng. Bà con mua dùng, ai cũng khen là thần hiệu. Vậy ngài nào muốn dùng thứ cao ấy, xin gửi cho 35 xu tem (timbres postes) — 15 xu cao và 20 xu cước bảo-đảm (recommandé) — chúng tôi sẽ gửi cao tới ngay.

Nay kính cáo
HẢI-NGỌC-ĐƯỜNG

Thơ gửi cho:
M. NGUYỄN-HUY-CỪ
tú tài, làng Trường nghĩa, phủ Hoằng-hóa
(Annam) Thanh-hóa

合 Maison HỢP-THỊNH 盛
Soierie & Mercerie
32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang
HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lãnh đen, lãnh quần đen, trắng trơn và hoa. the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m73, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bản hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, vỉ da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Quí khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch
Mme NGUYỄN THỊ-SÁU
HỢP-THỊNH
32 Rue des Cantonnais HANOI

CÚM! CẢM SỐT! NHỨC-ĐẦU

Nên mua ngay THẬP LINH ĐƠN *mà uống, nhẹ một liều, nặng hai liều, khỏi ngay*
Mỗi liều .... 0$10 — Một lọ 4 liều .... 0$30

LỜI CẢM-TẠ

A Monsieur Vĩnh Hưng Tường à Vinh

Tôi là Linh-mục xứ Yên-lịnh có lời cảm tạ ngài sau này: Hôm tháng trước, tôi có lại hiệu VạnPhước ở Quán hành mua 8 liều thuốc THẬP LINH ĐƠN đem về cho họ tôi 5 người uống đều là linh-nghiệm cả. Nên tôi tin lại xin quí-hiệu gắng sức chế-tạo cho nhiều để cứu người ta vậy.
R. P. BÌNH, Linhmục à Yênlịnh

Thuốc này có bán ở các chi-điếm Phố Gia Tường, *và các chi-điếm* Vinh-Hưng-Tường

Vẽ ảnh truyền-thần bằng than hay mực tàu

Thật giống, thật khéo, không phai màu

Ảnh bán-thân 50x60 **2p90**

Ở xa gởi ảnh về:

M. Trương-trọng-Bình
Office Indochinois du Travail
81, Route Mandarine, Hanoi

Gởi đi các nơi theo lối lãnh hóa giao ngân.

PHÒNG-TÍCH ——> Nhiều người bị mà không hiểu?

Cơm không muốn ăn
Ợ hơi hoặc ợ chua
Tức bụng hoặc tức ngực
Da mặt vàng
Lâu năm da bụng dày
Chân tay mỏi mệt

«Con chim»

VU-DINH-TAN
HAIPHONG

ĐẠI LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	VĨNH-TƯỜNG ... phố Đông-ba
DALAT	ĐINH-VĂN-CHẤT Librairie
FAIFOO	HOÀNG ĐẮC VINH 109, phố Pont Japonais
NHA TRANG	MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN.
PHAN-THIẾT	MINH-GIANG 1, Rue Đông-khánh
QUẢNG-TRỊ	THÔNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ
QUẢNG BÌNH	VĨNH HƯNG-TƯỜNG bán thuốc bắc ở Đồng-hới
QUẢNG NGÃI	NGUYỄN-NGỌC-ANH Commerçant, Thạch-trụ, Mộ-đức và ... Commerçant à Sông-vệ.
THANH-HÓA	PHÚC HƯNG LONG 17, phố Tô hiến.
TOURANE	NGUYỄN THỊ HUỆ phố Đô-hữu-vị.
VINH	SINH-HUY phố Gare.

Việc trong nước
(Tiếp theo trang nhì)

VINH

Chê đồng bạc thiệt không ăn.

Từ ngày đồng bạc mới phát hành đến giờ, vì những tiếng đồn thâm mà nhiều chỗ không tiêu; không phải người mình mà thôi cho đến khách trú và tây đen cũng vậy.

Mới đây tôi mang tiền tới sở cầm mua lập-lắc xe đạp, thì có người thư ký bảo rằng bạc thiệt không ăn, phải thay bạc giấy mới được.

Lạ thật! giả hay sao? giả thì sao lâu nay lại phát hành? khó hiểu quá!
T. M.

NGHỆ AN

Súc vật phá hoa lợi.

Dân miền Cầu giát (Quỳnh-lưu, sanh nhai về nghề nông, chỉ mong nhờ vào hạt thóc. Mấy năm trên bị bạn bỏ trắng. Năm nay có trồng ít hoa màu, nhưng khổ cho ở gần đó có nhà nuôi súc vật thả ra tung đàn từng lũ phá hết.

Các nhà có ruộng lại cáo.

Lính vẫn hoành hành.

Việc lính hoành hành tại chợ Rỏ, đăng báo T. D. trước. Mới rồi quan huyện Th. Ch. có đòi mấy người dân ba gần chợ tới hỏi, người thì khai bị đánh, người thì nói bị đón đường hiếp bóc và nhận mặt được một người Cai và một người lính. Chẳng biết quan trên xử sao mà thấy các cậu vẫn làm ngang mãi!

Chiều hôm 7-2 vừa rồi, một tên lính lệ gác huyện đang tay đánh, miệng chưởi một người ngay ở giữa cửa huyện. Đầu đuôi việc như vầy:

Người bị đánh này là ông Ph-b-Tr (tú tài), đem bản lý lịch tới nạp quan (theo chầu dụ ngày 2 tháng chạp năm Bảo-đại thứ 7, những cử-nhân tú tài ngoài ba mươi tuổi, đều được ban thưởng). Lúc vào, ông ta có xin phép tên lính gác cửa ấy. Tên lính buộc ông ta phải trình tờ khai y xem (?) rồi mới được vào hầu quan. Ông ta không thuận, nên mới bị mấy bạt tai và chưởi mắng nữa. Việc này đã thấu đến tai quan.

Nghe ông nọ liền đem việc kêu quan và quan đã lấy tiêu khai chứng cớ rõ ràng.

Lính mà đòi xem tờ khai của ông tú tài, hay là người nào cũng vậy, là một điều rất trái ngược, vì không phải bổn phận mà! Biết

HÀ-TỊNH

Kêu oan

Tôi tên là Lê thị-Tích ở làng Yên nọ, tổng Cấp-dẫn, huyện Kỳ-anh, xin tỏ nỗi khổ như sau:

Chồng tôi là Cao-Chúc, 95 tuổi, mất năm 1925, sinh được 1 đứa con trai tên là Cao-Duyệt và 3 đứa gái. Năm 1930, con tôi mắng ăn tình nguyện đày vào Kontum, rồi bị bệnh chết giữa sáu bị tịch biên. Được một đứa con trai, tình mẹ xuân khi, nên con ăn chung ở lộn. Khi chồng chết chưa kịp phân chia gia tài, nào gia đường hương hỏa, vợ chồng giao cho con trai cả. Nay con phải tội mà chết, gia tài bị tịch biên cọng được 1403$, quan huyện chỉ để lại cho ba đứa con gái mỗi đứa 3 mẫu, và bà vợ chánh chồng tôi 2 mẫu mà thôi; còn về phần tôi, tôi ấy đương đi kêu cho con ở tỉnh, thì ở nhà quan đã tịch biên xong rồi, thành không có phần nào hết, thật là oan ức! Xin quan trên xét lại, cho tôi một ít để có thể nuôi sống mãn đời.
Lê-thị-Tích điểm chỉ

QUẢNG-BÌNH

Lý trưởng nhũng lạm

Từ khi Nguyễn-ngọc-Huỳnh làm lý trưởng làng-Đơn-Sa, tổng thuận Bài, mưu cùng hương chức, làm nhiều điều nhũng lạm sách nhiễu, xin kể ít chuyện như sau này:

1) Tiêu tiền công. — Bạc bán 9 mẫu ruộng công là 830$, bán hương trước 65 người là 1606$, bán lúa của làng bốn năm là 160$, bạc của hai người dân bà làm hậu hiền 110$, năm người biệt xả nhập tịch nộp 250$, 23 người nhập bộ nộp 23$, cọng tất cả là 2981$

Xem qua trang tư cột 2)

THẰNG NHỎ, CÁ GAN. RẢI GIẤY

Một đứa nhỏ, tối 18 tuổi, đi khắp cả Trung-kỳ rải giấy, mà truyền bá cho đồng bào hay rằng: THUỐC HO (Bác-hữu) là một thứ thuốc ho độ nhứt hay, giá lại rẻ, 0$10 một gói. Nhà Viễn-Đệ, và các chỗ bán dầu Khuynh-diệp đều có bán thuốc ho này.

Thuốc tiêu xổ
Hiệu «NHÀNH MAI»

Được nổi danh lừng lẫy khắp cả Đông Pháp, uống ít, thì nó làm cho mau tiêu hóa vật thực, ăn uống biết ngon. Uống trọn gói thì nó xổ đàm độc vô số. Lãi kim, và côn trùng nhỏ nhỏ cũng đều bị thuốc tống lối ra cả.

Giá mỗi gói 0$18. Xin do nơi:
Viễn-Đệ 11 quai de la Susse Huế.

Thuốc dán hiệu Con Rắn

Trị các bịnh ngoài da, linh nghiệm phi thường, dùng đến thuốc này, ai cũng cho là thần dược. Trị mụn độ nhiều hay, trị ghẻ, Trị lở ngứa rất tài, hơn thuốc dán Sơn-đông thập bội. Bạch đâm, đao ba đao vũ, sây cảng, tim la, nội xoi, cục bướu mới mọc, nước ăn chưn, lát, nhọt. Các bịnh ngoài da dùng đến thuốc này, thì quí ngài sẽ khen tặng vô cùng. Giá mỗi hộp nhỏ 0$12 hộp lớn 0$30

Ba món thuốc nà, có gởi bán khắp cả Đông-Pháp

Mua sỉ huê-hồng 30%, do nơi nhà thuốc
VIỄN-ĐỆ
Quai de la Susse 11 — Huế

XIN LƯU Ý: *Còn nhiều chỗ tôi chưa liệu sửa giá thuốc mới lên cho hết. Mỗi bao thuốc sửa giá, đều có in con dấu sửa giá. Còn bao nào chưa sửa giá, xin quí ngài mua đúng giá cũ.*

Tê Nam-Giao

Tiệm Bombay «Au-Bon-Marché» bán đại giảm giá trong kỳ đại lễ «Tê Nam-Giao» các quý quan, quý chức và du sĩ, xin kính mời quá bước ghé thăm, chẳng những cũng bản hiệu chưng bày các hàng tơ lụa ngoại quốc và bản xứ đã muôn nghìn kiểu mới lạ mà giá thiệt không đâu sánh bằng. Chẳng phụ lòng tín nhiệm, bản hiệu sẵn có người bản xứ tiếp rước trình bày mau chóng, không lo mất nhiều thì giờ: xin mời liền.

Tiệm buôn bán thiệt thà có bảo lãnh chắc chắn nhất kinh đô Huế thì còn đâu sánh kịp.

BON MARCHÉ
115, Rue Paul-Bert HUẾ

Đâu là CÕI PHÚC?
TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: C. Flammarion — Giang-Hạ dịch-thuật

Số 92

Một điều làm cho chàng chú ý đến nhứt là cái hầm mộ ở Thánh-mỹ sơn. Tại chỗ này người ta có sắp sáu chục cái thây đứng dọc theo vách tường, như là các xác của người Ai-cập dùng thuốc mà chôn chớ không hư nát. Đó là những cái thây chôn đã mấy trăm năm nay mà nhờ đất chỗ ấy có chất đặc biệt nên giữ được hoàn toàn. Ngày nay người ta tìm thấy các cái xác kia nên cũng vẫn giữ để làm đầu lạ. Trên các xác này nào là râu, tóc và da đều còn. Người ta có thể nhận ra, nào là người già, nào là trẻ con, nào là người đàn bà đương có thai, và có một người nữa tuồng như trước kia bị chôn sống. Sự bài bố các xác này không những làm cho nàng Minh tinh sợ hãi mà còn làm cho nàng phải nhờn mình. Nàng nghĩ đến cái thân thể tốt đẹp của nàng, và qua đêm sau nàng nghĩ tới khi chết, cái thây kia phải làm mồi cho sâu bọ mà nàng trải qua một giấc chiêm bao làm cho nàng khiếp sợ vô cùng.

Qua ngày sau nàng bèn muốn từ giã Bát-đô, và nghĩ đến chuyện về để xem các quyển sách yêu quí, để ngắm thiên văn. Về đến nhà, cả hai người đều rất vui mừng.

Cách ít ngày sau, nàng bèn làm tờ chúc ngôn, trong chúc ngôn nàng yêu cầu sau khi nàng chết đem xác nàng ra thiêu.

Trong khi thư thả, sau khi làm việc tinh thần, hai người thích nhứt là nhìn xem phong cảnh. Đứng trước cái cảnh hoàn hôn mặt trời về núi, tâm trí nàng Minh tinh như muốn bay theo các tia sáng cuối cùng của mặt nhựt mà thơ thẩn ở phương xa.... Nàng trông các hình hài thay đổi của các chòm mây, trông qua cái cảnh tĩnh êm điềm của vũ trụ, rồi nàng tự nói: «Màu nhiệm thay cuộc đời! chòm mây bay qua, trái đất chạy, thì tiết năm tháng kế tiếp nhau các sinh vật đẻ ra, sống, hoạt động rồi chết. Làm chi vậy? Còn chúng ta đây là gì? có lẽ cũng như các đám mây kia chăng?....»

Một ngày mùa thu nọ, sau một bữa ăn, đến khi dùng đồ tráng miệng, ông Cư-sĩ tỏ ra vui vẻ hơn mọi ngày.

Ông hỏi nàng:

— Em ăn quả đào này ra thể nào?

— Ngon lắm. Đã ngọt lại thơm.

— Trong quả đào kia cũng có một phần em trong ấy.

— Anh nói gì vậy?

— Em đoán không ra à?

— Em biết đoán gì? các trái đào kia tuy không được lớn nhưng rất ngon.

— Chúng là con cái của hai đứa ta, em không biết sao?

— Anh La-phát! anh nói không sao em hiểu được.

— Em hãy thử tìm xem....

— À biết rồi! có phải các cây nhỏ của chúng ta không? Chúng mới có bông hồi mùa xuân kia mà, chúng đã đậu trái sớm vậy à! Nhưng mà em coi sao mau quá! cái chuyện lấy hạt trong miệng em mà gieo vãi, em coi như là mới hôm qua đây.

— Các cây nhỏ của chúng ta đó đã được bảy năm rồi. Em có biết có cây gì lớn mau nhứt không?.... Mấy cây đào lớn mau nhứt.

— Đều ấy em không lấy làm lạ. Còn anh! bảy năm dài hay vắn? Đối với lòng em thì bảy năm kia cũng như bảy ngày. Thôi ta hãy ăn chung quả này.

«Thật đào là một thứ trái ngon nhất. Còn các thứ cây kia, chưa có trái sao?

— Chưa, các thứ kia thì để dành về các năm sau. Cũng có cây đã cao lắm. Anh đã thử đo, có cây đào được 2 thước rưỡi, có thứ cây khác lại cao hơn. Nếu ta nằm dưới gốc các cây kia thì đã có bóng mát rồi. Tạo hóa cứ tấn hành công việc. Ánh nắng, hạt mưa, các hoa màu trong đất đều có ảnh hưởng đến thực vật làm cho cây cỏ tốt tươi phát triển. Các cây này sẽ sống hơn ta, sống sau khi chúng ta không còn nữa, sống trong các thế kỷ vị lai. Ngày sau người lữ hành đi lạc đường vào trong giẫy núi này, ngồi hóng mát ở dưới gốc chúng, chắc sẽ không biết đến cái buổi ái tình mà đã làm mọc các cây kia. Nhưng cái bóng của đám cây này sẽ giữ mãi các điều bí mật của chúng ta, đối với người lữ hành mệt nhọc nó sẽ biết thương yêu và làm ích cho chúng; và nếu có cặp tình nhân nào sẽ đến ngồi dưới bóng nó, thì sẽ nghe có cái luồng gió phưởng qua, tức là linh hồn của chúng ta đi về mà viếng thăm cảnh cũ.

Nhà triết học Cư sĩ đặt cho các cây kia cái tên chung là «Minh-tinh-mộc». Ông ta săn sóc một cách rất ân cần. Qua năm thứ tám, trải qua một mùa xuân khí hậu rất thích hợp, mấy cây lại lớn vội thêm. Bây giờ ngoài các trái đào, chúng lại có thể hái các thứ quả khác. Qua năm thứ mười thì cây nào cây nấy cũng lớn hưng thành ra một cái rừng rậm.

Từ khi nàng Minh-tinh đến ở tại tây ông Cư sĩ, nàng vẫn giữ sự giao hiệp bằng thơ tín với các bạn gái của nàng, và trong số chị em bạn của nàng có ba người mà ta đã thấy từ lúc đầu truyện này, là nàng Xê-xin, nàng Á-điển và nàng Sơn-lan. Cả ba người đều có chồng, và có chồng ở các nơi mà người ta thường kêu là tội hực xứng đáng, toàn là người giàu, người ở trong xã hội quí trọng, mà không có nghề nghiệp nhứt định.

(Sẽ tiếp)

Quan huyện làm sách

(Tiếp theo trang nhì)

nông nghiệp » v. v., chớ nói : «Hoán nông» thì cái nghĩa nó tối quá, cần phải có bộ « tự-vị hoạt kê» của báo *Phong hoá* mới giải rõ nghĩa được. *Phù công, giao thương*.... cũng thế.

B) — Nói về cách giải các vấn đề bàn trong quyển sách chắc không thì giờ đâu nói cho khắp được. Vậy xin chỉ cử ra hai vấn đề hệ trọng mà bàn qua, là vấn đề « *Dưỡng sĩ* » và vấn đề «*Hoán nông*».

1 — *Vấn đề « Dưỡng sĩ »* — Về đoạn nói thu dụng nhân tài, trước ngài nói trống, cho trong nước có các nhà đại nông công thương nghiệp chủ làm chỗ thu dụng nhân tài ; sau có cử ông Ng. hữu Thu ông Bạch thái Bưởi làm gương, vì theo như ý ngài, thì ông Thu ông Bưởi, là nhà thu dụng nhân tài.. Ông Thu ông Bưởi, ai cũng công nhận là nhà kinh dinh thực nghiệp lớn trong xứ mình (lớn với người mình), như mong nhân tài làm như ông Thu ông Bưởi thì còn có lẽ, đến như nói các nhà ấy thu dụng nhân tài, thì không hiểu hạng nhân tài ấy là nhân tài gì ? nhân tài ở cửa ông Thu ông Bưởi lâu nay xuất thân ra làm những công việc gì ? Còn nói « nhân tài cu ly » thì hiện nay ở xứ ta, các mỏ, các vườn cao su, các sở đồn điền, họ thu dụng luôn, cần gì đến quan huyện Hải-an phải cổ lệ ?

Một điều thú nhứt là đối với hạng học trò đỗ « thành chung và cơ thủy» nay thừa ra, không chỗ làm, mang cái nạn thất nghiệp, quan huyện khuyên rằng : «*anh em đi học cốt biết những điều làm người quốc dân cho xứng đáng, rủi mà không « đạt » thì cũng nên tùy ngộ nhi an, kiếm cách tự thực kỳ lực*».... Học đồ bằng nọ bằng kia mà không ai dùng, không *tùy ngộ nhi an* thì làm sao bây giờ? Đã không chỗ làm mà by con mà đói nó dục bên chưn, không «*tự thực kỳ lực*» mà được sao? Trước kia đã có ông tú tài dấn mặt vào Nam làm cu-li xe kéo, hiện nay anh em học sanh phải chen mình trong đám lao động mà kiếm cơm, hoặc về nhà quê mà cày ; nhưng một cái nghề « bán sức nuôi mình » thì dầu mọi kia không học hành gì, nó cũng làm thừa ra, ai bảo quan huyện Hải-an phải mất công làm sách mà giạy ? Điều ấy tất anh em học sanh thất nghiệp không dám lãnh cái ơn ngài.

2) *Vấn đề «Hoán nông»*.—Theo như ý quan thì nhập tiểu điền chủ làm đại điền chủ, nói nghe cũng hay. Song thiệt tế ở xã hội ta, công thương chưa phát đạt, trong thôn quê chỉ một nghề tiểu nông là cái phương sinh kế độc nhứt, nuôi vợ con, chịu xâu thuế, đều nhờ cậy vào vạc ruộng tấm vườn con con đó. Nay nhập vào làm đại điền chủ thì bọn tiểu nông ấy làm nghề gì? Có lẽ ngồi không chực hoa lợi của nhà đại nông kia phát cho mà ăn hay sao ? Nước ta thực chưa có cái họa « lao tư » cách xa nhau, là nhờ bọn tiểu nông ấy đứng trung gian mà điều hòa và liên lạc lại. Nay nhập như thế chỉ chia cái hào cách biệt tư bản với lao động ra hai đường, không có ích gì rào. Còn nói mua phân liệu, mua xe nước, ai lại không biết, nhưng tiền đâu mà mua kia ?

Đối với bọn «cùng đinh» thì quan khuyên theo cái «*chính sách di dân* », tức là di cư lên các ngả nguồn cao nước độc. Đặng trừ cái họa nước độc cho lủ cùng đinh, thì quan khuyên «*đun sôi nước, đánh phèn lại cho sạch, hòa thuốc tây vào, rồi lọc sạch đi....*» ; quan lại bảo nên ở theo cách vệ sanh, « *ngủ phải có mùng* » v. v..... Khuyên với bọn cùng đinh những chuyện trên, thì cũng như hỏi người ăn mày kia sắp chết đói, sao không mua thịt mà ăn cho bổ !

Đó là chỉ kể qua vài điều, còn ngoài ra, ở mục «*Lược trần thiển*», nào là nói xấu cho người Tàu, bảo sao có theo chánh thể dân chủ, khinh miệt người Xiêm, cho là độc lập mà nước yếu hèn ; ở mục « *chánh kiến nhựt tân* », nào là bảo chánh kiến trực trị, bảo chánh kiến lập hiến là không nên v. v... toàn là lời nói vô căn cứ, tỏ ra rằng tác giả không phải là người có học thức và nhiều kiến văn, vậy không phải bàn dài.

Tuy là chúng ta đã thấy nội dung quyển sách ra thế nào, nếu phê bình từng đoạn như lời ngài giạy thì thật không thể nói xiết ; nên xin gác bút mà trông cho bản thảo nầy trải qua một thời kỳ sửa đổi cho xác đáng. Sau nầy xin chánh cáo hai điều :

Một là trong làng trứ thuật ta lâu nay có vẻ thạnh hành. Tựu trong có sách có ích, có sách nhảm nhí, song dầu thế nào, về giọng văn và lời lẽ, còn có tánh chất một quyển sách. Đến như thứ sách « bất thành văn » thì trước kia thấy bản sách « *Mẹo Annam* » của ông Tống-viết-Toại, nay lại thấy sách « *Nhật-tân lược thảo* » của quan huyện Hải-an.

Hai là người Pháp trừ một ít biết tiếng nam ta, còn phần nhiều không hiểu ; nên đối với sách quốc ngữ ta, trừ sách nào ở trong có tánh chất phá hiến kịch liệt thì cấm chỉ, còn ngoài ra không cần để ý, dầu sao cũng cho thông hành. Đến như người Nam, thì đối với sách quốc văn cần phải có trí nào bàn đoán.

Tiếng-dân

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang ba)

không biết làm gì hết sạch ?

2) Thường năm phát thân chỉ cho dân, ăn mỗi người 0$50.

3) Từ tháng hai đến nay, bắt dân canh mỗi người 15 ngày đêm; người nào đưa tiền thì khỏi canh luôn.

4) Đến vụ quân cấp công điền, lý trưởng và hương chức cùng âm mưu với nhau chiếm cho được mỗi người năm bảy phần.

Những điều nhũng lạm trên nầy, dân chúng tôi đã có kêu với quan phủ nhiều lần, kể đã bảy là đơn rồi, chẳng biết vì sao quan phủ về làng chia chín mẫu ruộng công cho dân, còn mấy điều nhũng lạm và số bạc hơn 2000$ quan bỏ qua không hề nói đến, lại bảo hòa đi chớ ?

Đồng dân ký tên.

QUẢNG-NAM

Vụ kiện 4 năm

Làng Kim Bồng đông, tổng Mỹ khê, phủ Duy xuyên, dân và các tộc kiện lý trưởng Huynh, tính tệ đến 17 khoản (chuyện nầy đã đăng Báo Tiếng-dân số 501, ra ngày 6-7-32). Ngày mùng 8 tháng 7 năm Bảo Đại thứ 7, Quan Tỉnh có đòi 2 bên nguyên bị đến ký án lý Huynh về mặt luật bất trung vị, phạt bạc 12$ như lời Quan phủ bẩm, và có thêm khoản bãi dịch, dân và các tộc đều tuân lời. Duy trong có khoản quốc trái bất minh, và vài điều gì đó mà dân và tộc cho là ức nên đã dâng đơn kêu nữa, chưa rõ ra sao.

Rỏ chuyện

QUI-NHƠN

Sự phạt lạ kỳ

Cách đây đã lâu, một người học trò ở trong trường Qui-nhơn (élève interne) thấy đồ ăn ít quá, bèn đem cân. Quả nhiên đồ ăn thiếu rất nhiều. Biết vậy mà không nói gì, tưởng chuyện đã qua.

Không ngờ người chủ nấu ăn đem câu chuyện thưa bẩm thế nào, mà mới đây ông Đốc và viên Giám-thị cho kêu trò đó ra nhà giấy nhắc lại rồi phạt bốn buổi công xi nhờ (4 consignes).

Cân đồ ăn sao lại bị phạt ? Vậy đồ ăn thiếu không cho nói hay sao ? kỳ thiệt !

H. T.

Cuộc vô địch ping-pong giúp hội Lạc Thiện

Đến thứ bảy 4 Mars tới đây ở Qui-nhơn sẽ có cuộc vô địch ping-pong để lấy tiền giúp hội Lạc thiện.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU
mới bị hay là có đã lâu rồi
Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc của lương-y ở Alger)
BÁN TẠI SỞ : SPÉCIALITÉS PEYRARD
44, Rue de Grenelle, PARIS
và cùng các nhà thuốc có danh

Việc thế-giới

(Tiếp theo trang nhất)

và sau khi dẹp yên cuộc rối loạn rồi, không chịu để cho quân Anh đóng ở đấy.

Những cuộc phản đối ở Pháp

Ba-lê, 14 Fév.— Hội các nhà hàng sách ở Ba-lê đồng thanh quyết định đóng cửa hàng trong ngày 16 Février để phản đối những thuế mới. Trái lại, Quốc gia liên hiệp hội những hàng bán lẻ rượu khuyên các hội viên không đóng cửa ngày thứ năm.

Ba-lê, 15 Fév. — Sự đóng cửa hàng chiều hôm nay đặng phản đối thuế mới, không được nhứt thống : ở chính thành phố Ba lê thì đóng cửa cả, mà lần lần ra cách tỉnh chung quanh đó thì chỗ đóng chỗ không.

Khi gần tối, vì dân biểu tình đến từng nhà mà cưỡng bách nên các nhà hàng đều một loạt đóng cửa. Đến tối thì thành phố xem ra buồn thiu.

Ba lê, 17 Fév. — Vì cuộc biểu tình phản đối những nhà hàng không đóng cửa, 5 người bị bắt. Trong các thành phố chung quanh Ba lê, và ở các tỉnh, các nhà hàng đều đóng cửa hết.

Ba lê 17 fév. — Hội đồng những nhà hàng bán đồ ăn không chịu đóng cửa Hội đồng ấy hôm nay nhóm một buổi hội, rất ồn ào náo nhiệt. Viên chủ tịch bị ngăn trở không được nói. Những nhà hàng không theo lệnh của Hội đồng, cứ đóng cửa. Viên chủ tịch tuyên bố giải tán, nhưng hội đồng không chịu tan, phe phản đối chiếm cứ diễn đàn. Xung đột, bàn ghế bị quăng lia lại, nhiều người bị thương.

Ba lê, 18 Fév. Các hội của chức viên cả các công sở tổ chức vào ngày thứ hai một cuộc biểu tình phản đối những điều quyết định [illegible] nơi đồng Tài chính thượng nghị viện.

Tình hình chính trị Đức

Bá linh, 14 fév. — Đảng quốc dân Đức hôm nay mới tiếc sự giải tán chính phủ Phổ lổ sĩ. Von Papen và Hugenberg đã thấy rõ rằng làm như thế là đưa cả Phổ lổ sĩ vào tay đảng quốc dân xã hội.

Lần nầy là lần đầu mà Thủ tướng Đức ăn bận sắc phục của đảng mình. Hugenberg từ chức thủ lãnh đảng quốc dân, còn Hitler thì vẫn giữ uy quyền vô thượng ở đảng quốc dân xã hội. Tòa thủ tướng và các bộ đều do tay các đảng viên quốc dân xã hội coi sóc, cho đến sự canh phòng trong nước cũng là ở nơi đảng viên quốc dân xã hội ; trong các cơ quan trọng yếu đều có đảng viên quốc dân xã hội. Các viên chức công sở có phản đối.

Tổng trưởng nội vụ Phổ lổ sĩ có thải hồi 30 viên trưởng cảnh sát ở Bá linh và các thành phố lớn ở Phổ lổ sĩ. Ý của Goering là sẽ thế vào đó những người có chưn trong đảng quốc dân xã hội.

Von Papen phản đối sự ấy, [illegible] sự cử ông Daluege, đảng viên quốc dân xã hội làm trưởng cảnh sát ở Bá linh.

Nội các Bỷ từ chức

Bruxelles, 15 fév. — Tổng trưởng nội vụ sửa một tờ nghị định về cuộc tuyển cử tỉnh hạt Namur, bỏ cuộc tuyển cử thôn xã Hastière. Hạ nghị viện bỏ thăm phản đối việc ấy. Nội các phải từ chức.

Ý với Pháp

La-mã, 14 fév. — Báo giới Ý lấy làm tức giận vì báo giới Pháp tố cáo Ý có sức lập một phe đối Pháp.

Báo Ý nói rằng Ý rất phản đối việc lập phe đảng giữa các nước; chính nước Pháp đã chia Âu châu ra làm hai phe nghịch nhau.

Thủ tướng Tây ban nha sắp bị ám sát

Madrid, 14 fév. — Sau một trận đánh nhau, cảnh binh bắt được những tay quá khích định ám sát Thủ tướng Azana trong một bữa tiệc chiều hôm thứ ba. Tại nhà mấy người ấy có tìm bắt được nhiều quả bom.

Tình hình Hà lan. . .

La Haye, 14 fév. — Chính phủ đã cải chính cái tin đồn nói cuộc khởi nghịch của quân lính trại Tenhelder, chỉ nhận có bắt 5 người đi rải truyền đơn xúi lính bộ và lính thủy khởi nghịch để tỏ tình với quân lính ở chiếc tàu «*Zeven Provincien*».

. . . Ba lan. . .

Varsovie, 14 fév. — Công đoàn thợ mỏ định bãi công vào ngày 1er Mars đặng phản đối việc hạ tiền công xuống 20%

Cuộc bãi công sẽ khắp trong các mỏ và mỏ dầu ở Ba lan.

. . . Ru-ma-ni

Bucarest 14 Fév. — Tình hình Cluj vẫn còn lôi thôi. Quân chính phủ dùng súng đối xạy mà dọa, thợ bãi công thả hết 10 viên kỹ sư. Nhiều cuộc lôi thôi xảy ra ở nhiều nơi khác trong thành phố. Đến tối, các chỗ hiểm yếu trong thành phố đều có quân lính đóng gác, còn khắp trong các phường xe tăng (tank) đi rảo để canh phòng.

Bucarest, 15 Fév. — Cả đêm cho đến sáng ngày hôm sau, ở Cluj vẫn có xung đột mãi. Cảnh binh có bắt được một tay cộng sản nhưng người ấy tự vận ngay khi đó. Thợ bãi công cũng cư vậy các nhà máy xe hỏa. Có 100 người bị bắt.

Tổng-thống Huê kỳ xuýt bị ám sát

15 Fév. — Hãng thông tin Reuter tin rằng trong một cuộc tiếp rước, một người lạ mặt dùng súng lục bắn vào ông Roosevelt, Tổng-thống Huê-kỳ, nhưng không trúng. Ông Cermak, xã trưởng Chicago và 4 người nữa bị thương nặng.

Ông vua xe hơi đóng cửa xưởng, 10 vạn thợ thuyền thất nghiệp

Detroit — Công ty xe hơi Ford mới tuyên bố rằng tất cả các xưởng chế tạo xe hơi ở Huê-kỳ phải đóng cửa lại trong một thời gian không nhất định.

Nhơn đó mà 10 vạn thợ thuyền phải thất nghiệp ! Sở cảnh sát phải giữ gìn trật tự ở các xưởng.

Hiện nay chưa có sự gì lôi thôi xảy ra, nhưng thợ thuyền vẫn kéo nhau đi đầy đường và buộc người ta phải đi thị oai với bọn họ.

[illegible] tuyên bố rằng sở dĩ đóng cửa xưởng là vì 6000 thợ thuyền Briggs Manufacturing Company không chịu bớt tiền công.

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên đặt thành ca, kê ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, dùng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00. Nguyên sư tôi thượng hạng chung phần

TRẦN ĐỨC CANH
57 — phố Định - Tân — 57
TONKIN — NAM-ĐỊNH

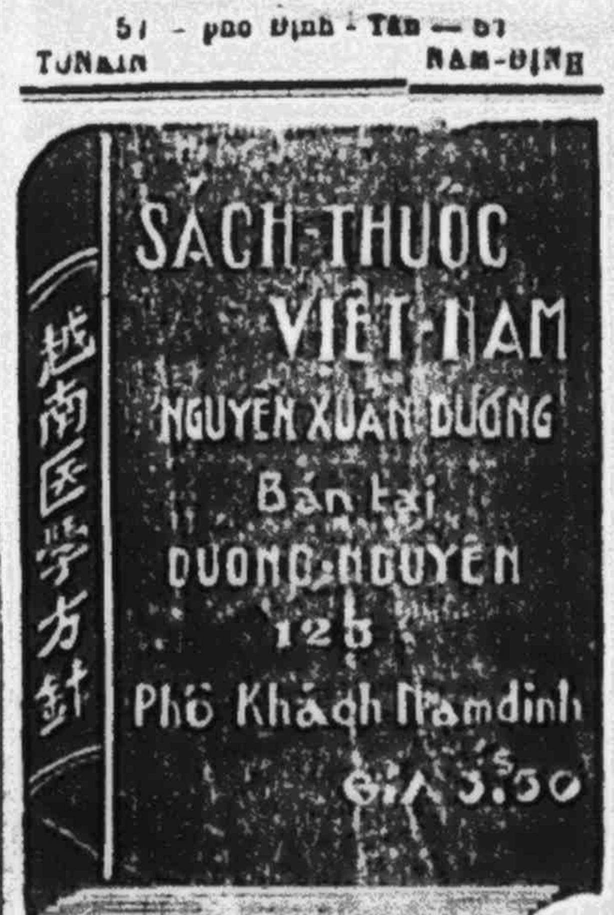

Sách này đáng nghiên cứu khoa thuốc Việt nam xuất bản, nói rõ căn nguyên các bệnh, phép xem bệnh, xem mạch, trị bệnh, có nói cả tính các vị thuốc nam, thuốc bắc, phân biệt rõ ràng [illegible]. Cả bộ 10 quyển giá 3$50. Mười quyển đóng chung làm một bìa dày giá 3$00, ở xa mua thêm cước phí 0$50. Lãnh hóa giao ngân hết 0$15 thơ và mandat gửi cho

M. NGUYỄN XUÂN DƯƠNG
125 Rue Maréchal Foch — NAM-ĐỊNH

MAGASIN DE SOIERIES
TAN - LỢI
138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán sỉ đủ các thứ hàng Bombay, hàng [illegible] bồn v. v., nhắm dệt đầu sút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thuở nay ở Nam kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhan hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Để ngạn Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thưởng tho ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh, soạn, có 38 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$20.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán

Bánh hộp biscuits « Kim-Thới » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng)

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng - vạn - Thành Nội - hóa 129 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung kỳ và Bắc-kỳ Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TAN-LỢI
138 140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

ĐỒNG-BÀO, ĐỒNG-BÀO ? ? ?

Đã kêu là đồng-bào, tức là cùng nòi giống, cùng xứ sở, cùng một nước với nhau, đã là đồng bào thì :

KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không dùng thuốc nam ?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không trọng thuốc nam ?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không cổ động cho thuốc nam ?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không giới thiệu cho thuốc nam ?

Thuốc nam là thuốc nào ? tức là thuốc của nhà NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Nam-Định, dùng toàn các môn thuốc nam mà chế tạo ra bệnh nào có đủ thuốc ấy, linh nghiệm như thần, đã được bằng cấp và đã nổi tiếng khắp trong nước, người Việt-Nam nên sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-Hóa, hoặc mua dùng, hoặc mua sỉ, hoặc làm Đại-lý, hoặc cổ động giùm cho thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, để chấn hưng cho nghề thuốc nam, để giữ lấy mối lợi quyền cho thực nghiệp nước nhà, ấy là bổn phận của người Việt-Nam, biết thương nhau, biết giúp nhau vậy. Ngài nào muốn dùng thuốc gì, muốn làm đại-lý bán thuốc nam, xin cứ gởi thơ cho nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và catalogues.

NGU-TINH
Nhân - Tạo - Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị :

TINH-THẦN LAO-TỔN
KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ.

Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một môn thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỤ của nhà thuốc NĂM-SAO

SINH-HUY
44 — *Maréchal Foch* — 44
VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGẢ NƯỚC nhãn « NĂM SAO » rất thần hiệu Mỗi gói 0$15

BẮC-NINH
Bệnh quỷ đá có thuốc tiên ! !

[illegible]

Chúc năm Mới

Hồng hay Quí-Dậu tiết xuân thiên
Năm mới mừng nhau vạn sự nên
Trang điểm nghìn hồng non nước Lạc
Rỡ ràng trăm giống cháu con Tiên
Mưa Âu gió Á xuân đằm ấm
Bến Nhị sông Mê sóng lặng yên
Quí khách tám phương ai đó nhỉ
An Thành hiệu đầy đồng Đào Nguyên

AN-THÀNH
57, Phố Hàng Đào — HANOI

Trong tháng Février 1933 bản hiệu sẽ có một thứ Giầy tây làm toàn bằng máy, mà chỉ bán có hơn 1$00 [illegible] AN THÀNH

Máy BEKA !
Máy BEKA !

hát rõ, kiểu đẹp, giá rẻ ...
Chạy hết dĩa máy tự đứng.

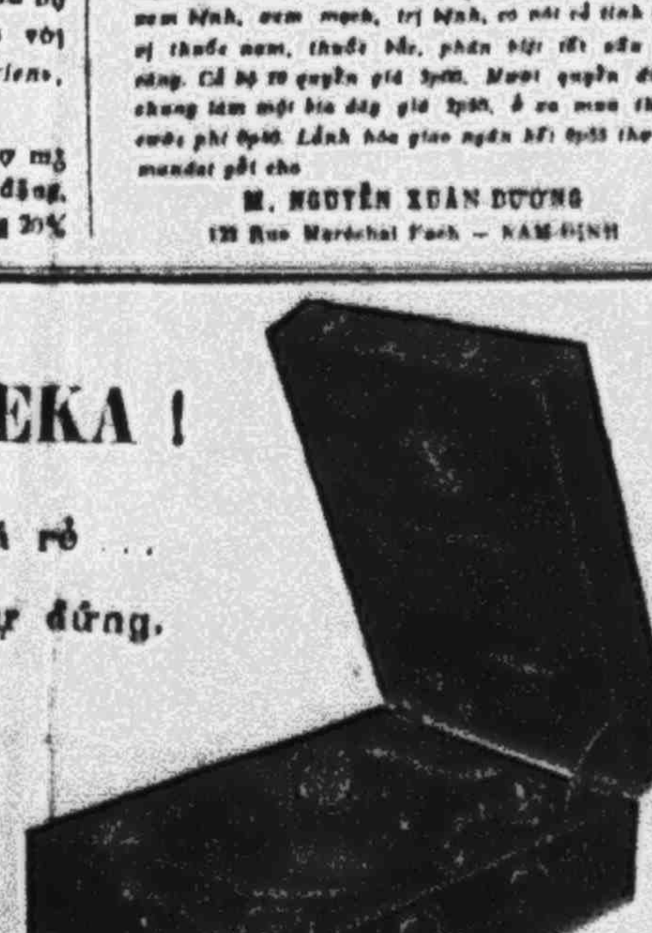

Một hộp kim 200 cây và một dĩa Beka tùy ý lựa

Bán chiêu hàng : 35 $

Số rất ít ! nên chú ý kẻo hết !

HUẾ — Mme RICHARD RUE CITADELLE KẾ CỬA THƯỢNG-TỨ

Imprimerie TIẾNG DÂN, HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG